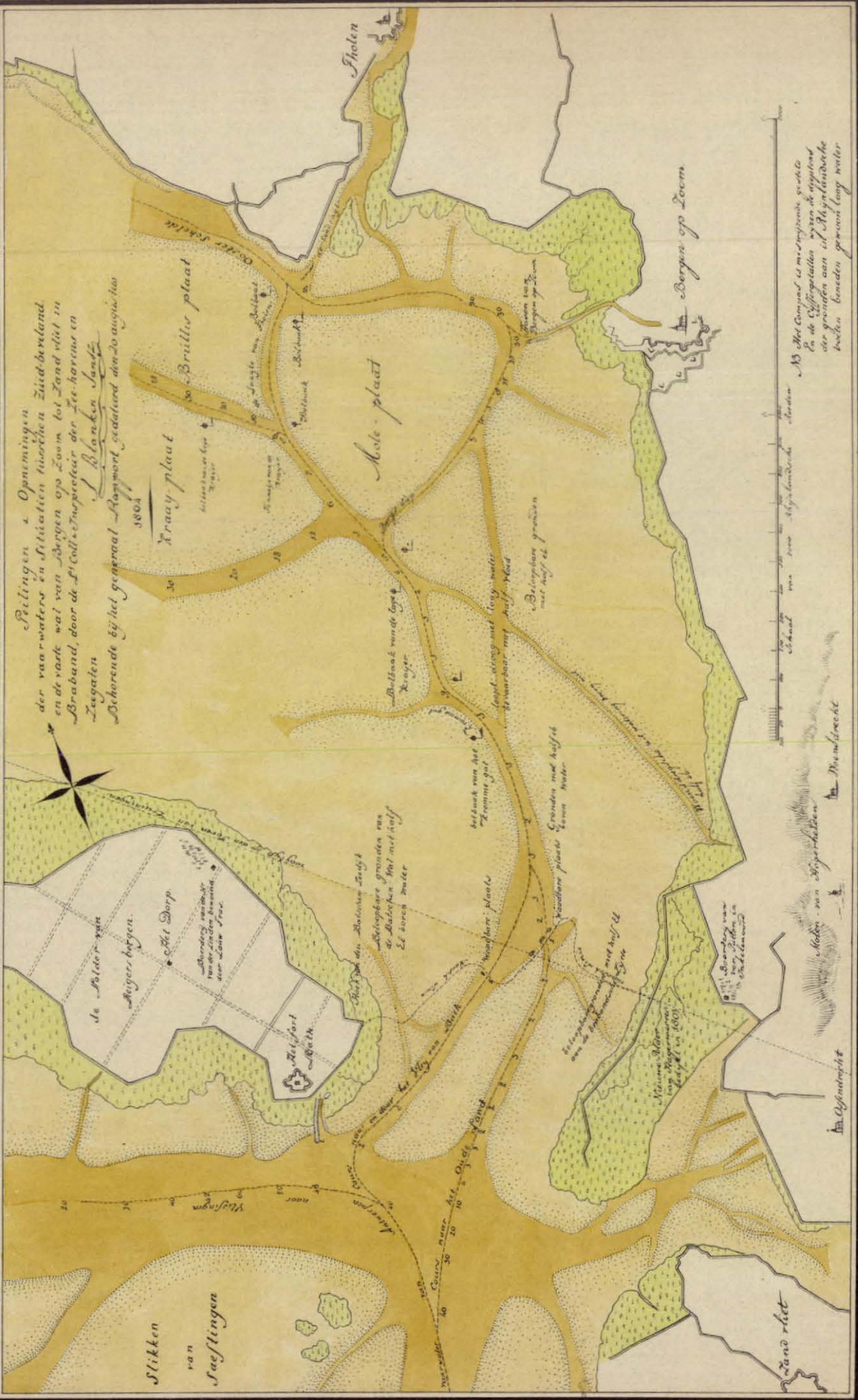

TOESTAND KREEKRAK IN 1804

*Peilingen & Opnemingen
der vaarwaters en Situatiën tusschen Zuid-berland
en de vaart wal van Bergen op Zoom tot Land riet in
Brabant, door de L'Collon-Inspecteur der Zeehorven en
Zaagden
J. Blanken Landt
Behorende bij het generaal Rapport getuield den 20 Augustus
1804*

*Als het Comand is meespreken oer de
En de Officiedallen sijn de dijptand
der gronden aan al Mylandische
welken beneiden geweest lang wiler*

*de Muisrecht
de Oeffendrecht
de Muisrecht
de Oeffendrecht*

RAPPORT : Alg. 41.R 100.Dra. A. W. Vlam. Geschiedenis van de afdamming der Schelde (Kreekrak).

1937.

61 blz. 8 kaarten.

Kaarten werden bestudeerd van 1560, 1570, 1575, 1580, 1631, 1698, 1748, 1785, 1804, 1822, 1851, 1857, 1861-62, 1867, 1868, 1869, 1871. Voorts wordt er herhaaldelijk verwezen naar het rapport Alg. 20 van Ir. Kleinjan: "Onderzoek toestand tussenwateren voor aanleg Slaakdam, resp. Scheldedam". (1934).

Tot in de middeleeuwen liep de Schelde langs Zandvliet, Osendrecht, Woensdrecht, Bergen op Zoom, Reimerswaal. De provinciale grens geeft ongeveer die loop aan. Reeds omstreeks 1410 verdeelde de Schelde zich in twee takken, waarvan de noordelijke, d.i. de eigenlijke Schelde, steeds minder bevaren werd. Hierdoor leverde de tol van Iersekeroord (tegenover Bergen op Zoom) hoe langer hoe minder op. Het verzanden van de oude Schelde en de opening der Honte zullen wel met elkaar in plausibel verband staan. Men behoeft daarvoor geen zeer grote hydrografische veranderingen aan te nemen. Er is b.v. geen reden aan te nemen, dat de Honte eerst in de Middeleeuwen ontstaan zou zijn. Het was meer een verplaatsen van het Wantij over enkele kilometers van zuid naar noord, van de lijn Bath-Saafdinge tot de lijn Bath-Woensdrecht.

Aan de hand van archiefstukken en oude kaarten wordt speciaal de geschiedenis van de verlanding van het Kreekrak nagegaan. In 1530 liep ongeveer geheel Zuid-Beveland onder. Mondragon trok in 1572 over naar dat eiland, "gaande tot de middel toe door 't water". In 1785 trokken enige "Vaderlandslievende heeren" droogvoets van Zuid-Beveland naar Woensdrecht en terug, in 1809 trok wederom een leger door de Oosterschelde. Schraever maakte op last van Napoleon plannen tot afdamming van Kreekrak en Sloe. In 1827 achtte de Prov. Hoofding. van Middelburg dat "de sterke aanlanding van het Sloe en de ongeschiktheid voor de scheepvaart, zelfs voor gewone binnenlandse vaartuigen, van het verdronken land van Zuid-Beveland, het onder menigvuldige standpunten volstrekt noodzakelijk maken, dat een nieuwe communicatie tussen Ooster- en Westerschelde wordt daargesteld". De oorlog met België bracht verdrag. In 1839 kreeg D. Dronkers concessie om de oude plannen tot afdamming uit te voeren en een kanaal te graven. In 1839 werd het vredesverdrag getekend, in 1842 aangevuld bij tractaat. In 1845 kwamen de spoorwegplannen. België voerde sindsdien actie daartegen, o.a. uit vrees dat Vlissingen de concurrent van Antwerpen zou worden.

Het gehele verloop der vrij scherpe internationale kwestie wordt daarna behandeld. De vele aanhalingen leveren een goed overzicht van deze ingewikkelde geschiedenis.